

סוכן
להורות
כתבי רבינו
אליעזר פאפו
דע"א, מוד"ס
"פלא ועי"
ועוד

אורות פלא

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא ועי"
לפט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת ויחי תשפ"ה

ויהי נרדם בקליו ולא יוכל דבא, ועוד כי אז יחוד האיש וגם יחוש לחרדת בני הבית, ועל הרב אז דעתו נבוכה ואינה מתישבת עליו.

לכן זוהי דרך ישראל, שבעודנו בבחירתו ובבריאותו, יכתב צואתו ויצוה בכל תקף לקיים את אשר ימצאו כתוב אחר מותו. ומדי יום יום יוסיף ויגדע ויחליף כרצונו, כפי ראות עיניו. וכשמחלק נכסיו, אם רואה שהרחיב השם את גבולו לא יעזב לאחרים כל חילו, רק יטל לעצמו חלק בראש להיות כרן קיים ביד נאמן, והפרות ישלחו לו מעדנים לנפשו, זוהי דרך ישראל תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם.

כה תאמרו ליוסף אנה שא נא פשע אחיד וחטאתם כי רעה גמלוה ועתה שא נא לפשע עבדי אלקי אביה ויבך יוסף בדברים אליו. (ג' ני)
יש לדקדק, דפתח בפשע וחטאת וסיים בפשע לבדו. ועוד, "ועתה שא נא" מה בא למעט. ועוד, מה מקום פטור בשביל שהם עבדי אלקי אביה ולמה בכה יוסף?

ונראה, דהשבטים חטאו בשתיים עם יוסף אחיהם. האחד, הוא עון המכירה אשר זה הוא פשע. והשנית, שירידתו למצרים גרמה לו להוציא עשר טפין

כידוע (סוטה לו). והנה לתקן העשר טפין הנזכרים היה עשרה הרוגי מלוכה, אשר על ידי שנהרגו על קדשת השם, העלו ניצוצי הקדשה מתוך הקלפות (שער הגלגולים הקדמה כו והקדמה לד), ובכך ידעו בעצמם כי אין פוטר אותם מחטאת גרמת העשר טפין, ולא בקשו רק על עון המכירה, וגם על זה יש להם פתחון פה וטעם נכון שמכרח לכפר להם מפני

כבוד אביהם, כי ראויים היו לירד בשלשלאות של ברזל, ועל ידי מכירת יוסף נתגלגלו הדברים וירדו מצרימה כבוד והדר (שבת כט).

וזה אמרו "אנה שא נא פשע אחיד" שהוא עון המכירה, ואף כי יש בידם חטא אחר "כי רעה גמלוה", שגרמו לה לכל ברעה עון ז"ל הנקרא רע (זהר ח"ג צ. א), עם כל זה, "ועתה" לעתות כאל אין שואלים רק על הפשע שהוא עון המכירה, וגם בזה יקל אשמתם יען היותם "עבדי" ושלוחי דרממנא להקל מ"אביה" שלא ירד בשלשלאות של ברזל. אמנם על העון אחר לא שאלו, כי ידעו שאין פוטר אותם, שכבר נגזרה גזרה על עשרה הרוגי מלוכה. והנה מכלל עשרה הרוגי מלוכה אשר היו נשמות השבטים, הנה גם נשמת יוסף היה מכללם לתקן, ועל זה "ויבך יוסף בדברים אליו", כי גם אליו הגיע ועבר עליו כוס הפרענות.

ויקברו מי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ירך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים. (מז, כט)

טוב לגבר כי יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמר דרך השם, כי מדת אנוש היא שיותר שומע ומקיים צואת אביו ואמו, מאשר ישמע וישמר ויקיים עשרת הדברות, ונמצא שעל טוב יזכר שמו, וגדול המעשה, זכות בניו תלוי בו. אבל צריך להכיר את הבנים לפי מה שהם, ושלא להקביד עליהם בדבר שחושש שמא לא יקיימו ויהיו מוסיפים פשע וחטאה, ונמצא שגורם שיענשו בסבתו, שמצינו שיותר מקפידים ומענישים מן השמים על העובר צואת אביו ממה שעובר על דברי התורה, רק ועשה זאת, שירשם בכתב ידו: זוהי דרך רעה וזוהי דרך ישראל שלא בדרך צואה ואזהרה, רק במזביה והשומע ישמע ועליו תבוא ברכת טוב.

וכן טוב לגבר שיצוה על עצמו שיעשו למנוחתו ולעלוי נשמתו כל אשר בכהם לעשות. ויצוה על עניו חלוק צדקות ולמודים ותפלות למנוחתו, כי מי יחוש על נפשו יותר ממנו. ואף אם הוא בטוח בבניו שיעשו לו הרבה, לא ימנע מלצוות ולרשם בכתב, למען יהיה לזכרון בין עיניהם להעדרה. ומה גם, כי הן בעוון יש בנים לא אמון בהם, שגשפח אביהם ואמם מלכם, לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב, כי אם מעט מזעיר ביום יארכיו"ט. ואזי להם לבנים ואזי להם לאבות שמצפים לשלחן בניהם, והיותר טוב שילך לפניו צדקו. וגם יצוה את בניו שיעשו בשבילו וישלחו מטעמים לנפשו באשר אהב.

וכן טוב לגבר שיסדר עניניו וירשם בכתב ישר את מי חייב ומי חייב לו, ויגזר אמר בכל תקף שיקיימו את כל הנמצא כתוב בפנקסו, ויגדלו פרע לכל בעלי חוב, בלי שום טענה ותביעה למען תנוח נפשו. ויחלק נכסיו לבניו בסדר נאות, באפן שלא תהיה ביניהם קנאה, ושלא ישאר ביניהם אחריו מחלוקת וקטטה. ויצום שיהיה ביניהם אהבה ואהבה שלום ורעות, ואיש את אחיו יעזרו. כזאת וכזאת יצוה את בניו ואת ביתו לפי מה שהם, ולפי צרך שעה ישמע חכם ויוסף לקח.

והנה על דרך שאמרו (שבת כנג): שוב יום אחד לפני מיתתך, ישוב היום שמא ימות למחר. בן הדבר הזה, שלא יניח מלעשות צואה עד בוא קצו, כי לא ידע האדם את עתו, ולמחש בעי שמא חס ושלום פתאם יבוא אידו, ושמא ימות בבחירתו מיתת פתאם חס ושלום, ואפלו אם יחלה, שמא

טוב לגבר כי יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמר דרך השם, כי מדת אנוש היא שיותר שומע ומקיים צואת אביו ואמו, מאשר ישמע וישמר ויקיים עשרת הדברות.

דוע כמה מאמרי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו (ויק"ר פרשה ג) שקריאת הקרבנות חשוב מאד לפני המקום ומעלה עליהם פאלו נבנה מקדש בימיהם, וכאלו הקריבו כל הקרבנות. וכן בזהר הקדוש (ח"ב דף ריח): הפליגו מאד בשבח המגיע ללומד סדר מעשה הקרבנות וסדר פטום הקטרת, עד שאמרו: דאלו הווי ידעי עלמא כמה עלאה אייה עובדא דקטרת קמי קדשא בריה הוא, הווי נטלי כל מלה מנה וסלקי לה עטרה על רישיהו ככתרא דדהבא, ואי יבון בה בכל יומא, אית לה חולקא טבא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ויסתלק מותנא מנה ומעלמא, וישתזב מפל דיניו דעלמא ומדינא דגיהנם. עין רוזה גדל תועלת למוד הקרבנות וסדר פטום הקטרת.

ואשריהם ישאל כלם לומדים פרשת הקרבנות וסדר פטום הקטרת וסדר המערכה ופרק איזהו מקומן, ויש שקוראין כל פרשיות הקרבנות, אבל דא עקא, דלשון הזהר הקדוש דין וקאמר, ויבון בהו ושווי לבה ורעותה בהו. נראה שהקורא בלי פונת הלב לא ישיג התועלת הנזקרים בזהר הקדוש. וראוי והגון להתחזק ללמד סדר הקרבנות וסדר פטום הקטרת בכונה ורעותא דלבא, לעשות נחת רוח ליוצרנו המשלם שפר טוב לעושי רצונו. והאיש אשר חננו השם להיות חלקו מיושבי בית המדרש, מה טוב ומה נעים שיקבע עתים ללמוד בש"ס או בהרמב"ם בהלכות מעשה הקרבנות, כי עושה נחת רוח גדול ליוצרו יותר משאר למודים. על כגון זה נאמר (ברכות יז.) אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו.

פרשת התמיד ופטום הקטרת

אומרים פרשת התמיד והקטרת. ובהר הקדוש (ח"ב ריח): הפליג מאד בשבח המגיע ותועלת הנמשך מקריאת פרשת התמיד וסדר פטום הקטרת, עד שאמר דאי הווי ידעי עלמא התועלת הנמשך מהם, הווי נטלי כל מלה ומלה ושוואן לון עטרה על רישיהו כעיתרא דדהבא. ברם מיבעי ליה דישווי לביה ורעותיה, ויבון כמה שאומר. [הרגום - אם בני אדם היו יודעים עד כמה חשובה היא מעשה הקטרת לפני הקדוש ברוך הוא, היו לוקחים כל תבה ותבה ממה והיו מעלין אותה להיות עטרה על ראשם ככתר של זהב, אבל צריך שיבון לבו ורצונו כמה שאומר].

ואשרי המשתדל בכל כחו לעשות נחת רוח ליוצרו, ויקח ספר בידו לומר פרשת התמיד והקטרת אות תבה בתבה בכונת הלב, ויבנע לבבו בהשבו שבזמן שפית המקדש קיים היינו מקריבים בבש לעולה והיה לריח ניחוח ליוצרנו, פי העולה היא העולה לבנות ולתקן עולמות עליונים, והקטרת מקשר ומחבר מדות העליונות והיו למאורות בשמים, ועתה בעונותינו חסרנו כל, מי יתן והיה שנקריב נפשנו רוחנו ונשמתנו, ונקטיר חלבנו ודמנו לרצון ולנחת רוח ליוצרנו מלך גדול ונורא, זאת נחמתנו פי ה' צבאות הויתר לנו שריד שיח שפתותנו שעולה במקום קרבנותינו והקטרתנו, ונשלמה פרים שפתינו.

ובכן יתחזק לאומרים בכונת הלב, בהכנעה ביראה ואהבה ושמחה רבה, אולי נזכה שיהא שיח שפתותינו חשוב ומקבל פאלו הקרבנו והקטרתנו לריח ניחוח זבחי רצון ליוצרנו, פי זה כל האדם.

לעילוי נשמת מו"ר אבינו

רבי יצחק בן זורדה נחום זצ"ל

אשר מסר נפשו על חינוך ילדי ישראל

זכה וזיכה ורבים השיב מעוון

י"ז טבת תשע"א

הופיע ויצא לאור הספר

דן ידין

על התורה והמועדים

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

מכון

אורות פלא